

MASARYKOVA UNIVERZITA

Pedagogická fakulta

Komplexní zahraniční terénní cvičení – Chorvatsko

Seminární práce:

NÁRODNÍ PARK – SEVERNÍ VELEBIT

Vypracovaly: Lenka Žáková, Pavlína Kopřivová

NÁRODNÍ PARK – SEVERNÍ VELEBIT

Charakteristika NP Velebitu

V severozápadní části Velebitu se nachází národní park Severní Velebit. Pohoří Velebit je součástí Dinárského pohoří v délce 150 kilometrů. Nachází se v přímořské oblasti severní Dalmácie mezi průsmykem Vratnik a řekou Zrmanjou. Délka parku je 140 kilometrů a šířka od 10 do 30 kilometrů. Rozkládá se na ploše 109 km². Nejmladší národní park z roku 2001 je horské pásmo s výjimečným přírodním charakterem ve střední části Licko-senjského kraje. Na Jadranu není žádný jiný horský masiv s tak dlouhým hřebenem probíhající podél moře. Celé pohoří s ojedinělými reliéfy a vlastnostmi vegetace je chráněným územím. Jako park přírody je zařazen do seznamu biosférických rezervací světového dědictví UNESCO.

„Užší území uvnitř parku přírody - Paklenica a Severní Velebit - jsou chráněná jako národní parky“.

„V NP Severní Velebit jsou přísně chráněné přírodní rezervace Hajdučki kukovi a Rožanski kukovi, rezervace lesní vegetace Štirovača a botanická zahrada na Zavižanu“.

Zvláštností Velebitu spočívá právě ve spleti impresivních tvarů skalních reliéfů. Z nich vystupují markantní vrcholy a malebné věže skalních útvarů, skalní stěny a břevna, doliny kotliny, ale i speleologické objekty velkolepých rozměrů s bohatou přírodní výzdobou jeskyně.

„Na území Hajdučki kukovi byla teprve v r. 1994 objevena nejhlubší chorvatská jeskyně Lukova jeskyně (Lukina jama), která je se svými 1392 metry devátou nejhlubší jeskyní na světě. Právě v této lokalitě jsou mnohá místa, kam ještě nevkročila lidská noha.

V nejvyšším pásmu Velebitu střídají drsnou kamenitou krajinu, se skalnatými hřebeny a hlubokými kotlinami zalesněné doliny a louky s pramenitou vodou. „Doplňují ho okouzlující panoramata kvarnerských ostrovů, krajkovitě členěného Pagu a náhorní roviny s "polji" Gacke, Liky a Krbave“. Naprosto ojedinělé jsou ale bílé vápencové skály v nejvyšších polohách, které jsou rozbrázděné vodou.

Partiemi Velebitu vede nejznámější vysokohorská stezka tzv. Premužićově stezce od severu k jihu dlouhá asi 50 km.

Tato stezka byla vybudovaná na začátku 30. let 20. stol. Vede z Chaty na Zavižanu, ta současně slouží jako meteorologická stanice. Vede stále přibližně ve výšce 1600 m, bez větších terénních výkyvů. Při chůzi na této stezce můžeme spatřit jedinečné horské skupiny Rožanské a Hajducké skály. Zajímavé jsou však i další partie Severního Velebitu.

Historie Národního parku Severní Velebit

„Stopy dávných civilizací sahají až do pozdního období paleolitu. Existuje několik zmínek o původních obyvatelích z konce 3. tis. př. n. l., žijících většinou v nadmořské výšce pod 700 metrů, kde bylo objeveno velké množství starých sídel. Prvními kmenovými obyvateli tohoto regionu byli Illirianské kmeny, které zde pobývaly od roku 2000 př. n. l. do 5 století. Nejdříve byla velká část v područí Římské armády, později nadvládu převzala Byzantská říše. Na počátku 7. století bylo pobřeží a kontinentální svahy Velebitu součástí tzv. Banoviny, administrativní částí království Chorvatska. V té době byly realizovány výstavby nových budov, silnic, vzkvétal obchod. Během tureckého obléhání na konci 15. a počátku 16. století byli Chorvaté na ústupu. K osvobození došlo v roce 1689, Chorvaté se dostali zpět k moci“.

<http://www.croat.cz/narodni-parky/severni-velebit/>

Klimatické podmínky

„Z důvodu velkých výškových rozdílů, dochází i k dramatickým změnám teplot. Velebit spadá do středomořského podnebného pásu, který sahá od moře až k samotným vrcholům hory. Množství srážek klesá směrem od jihovýchodu na severozápad. Ve vyšších výškách dosahuje větších intenzit než v nížinách a na pobřeží. Z důvodu míchání teplého a studeného vzduchu, je zde relativně vysoký počet mlhavých dní (187 dnů za rok). Díky tomu, že jde o hornatou oblast, jsou zde často silné poryvy větrů mnohdy dosahující rychlosti hurikánu. Sněhová pokrývka se velmi liší v závislosti na výšce. Na pobřeží je téměř zanedbatelná, zatímco na vrcholu Severního Velebitu je cca 70 dní v roce třiceticentimetrová pokrývka sněhu“.

<http://www.croat.cz/narodni-parky/severni-velebit/>

Flóra Velebitu

Stejně jako na celém území Chorvatska, i zde nalezneme několik různých ekosystémů utvářející ideální podmínky rozmanitému množství rostlinných druhů.

Botanikové tu napočítali 2700 rostlinných druhů, z toho 78 endemitů, tedy rostlin, které mimo toto horstvo nenajdeme nikde jinde na zeměkouli. Na konci června jsou louky Velebitu v plném květu a uvidí se tu oranžové lilie, iris, vstavače, horské růže a další. Mezi nejvzácnější rostlinu flóry Velebitu patří *Degenia velebitica*, velebitská degenie. Tento reliktní druh roste na Velebitu jen v několika lokalitách.

K systematickému poznání velebitského rostlinstva přispěl před léty mimo jiné i český botanik Dr. Velenovský svým obsáhlým dílem *Flora Velebitica*. Většina těchto vzácných rostlin se může spatřit v horské botanické zahradě v *Modrić dolcu* na svahu Velkého Zavižanu (*Veliky Zavižan*) na území parku. Nádherné smrkové a bukové lesy se tu střídají se svítícím bělostným vápencem skal.

Fauna Velebitu

Zvířecí říše disponuje poměrně malým množstvím druhů. V parku žijí čtyři druhy šelem - medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk a divoká kočka. Dále lze shlédnout jelena, zajíce, lišky. Ptačí říše této oblasti je bohatá a to nejen na tetřevy. Po celé oblasti existuje na 180 registrovaných druhů ptáků. Většina z nich hory obývá trvale, avšak existují druhy, které sem zavítají jen v určitém období.

POUŽITÉ ZDROJE:

Průvodce po pobřeží Chorvatska [online]. c2001-2011[cit 2. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.chorvatsko.cz/vylet/velebit.html>>.

NP Severni Velebit [online]. c2003-2012[cit 2. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://np-severni-velebit.chorvatske.cz/>>.

Kalimera [online]. c2003-2005[cit 2. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.kalimera.cz/chorvatsky_narodni_park_severni_velebit.html >.

Croat.cz [online]. c2011 - 2012[cit 2. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.croat.cz/narodni-parky/severni-velebit/>>.